

mindre kunne være i Tvivl, naar han ser den Maade, hvorpaa Østens Opvaagnen har virket paa Amerika, hvad han ogsaa vil kunne faa at se af den samme Betænkning.

Det ærede Medlem kan da ikke let-sindigt sige, at det behøver vi ikke at tage Hensyn til her i Danmark, hvor det kun drejer sig om saa og saa mange Alen japansk Silketøj. Vi hænger nemlig sammen med den øvrige Verden, og i det lange Løb er intet sikrere, end at vi staaar overfor vigende Markeder. Jeg følger dér det Raad, det ærede Medlem gav mig, men som han ikke selv fulgte, at vi, naar vi vil drive Politik, maa forstaa, at det er Politik paa langt Sigt. Med det lange Sigt for Øje maa vi søge at erstatte tabte Markeder med nye, som vi maa oparbejde, men som ogsaa først skal oparbejdes; og det gælder da om at klare os igennem den magre Tid. Og dér mener jeg, vi gør vort Samfund en daarlig Tjeneste — jeg taler ikke her paa nogen Fabrikants Vegne eller for noget som helst andet, det er kun min Overbevisning, jeg giver Udtryk — ved at svinebinde os overfor en af de allervigtigste Arbejdsbetingelser til en international Lovgivning eller international Forpligtelse.

Til det ærede Medlem Hr. Trier, der talte om at ødelægge en Bygning som Folkenes Forbund ved at nægte at ratificere en Formel som 8 Timers Dagen, vil jeg sige: Lad os ikke møde Folkenes Forbund med Haabløshed. Det er blevet sagt — og det er det bedste, der er blevet sagt om Folkenes Forbund de mange Gange, vi har omtalt det indenfor den udenrigske Kommission — af et radikalt Medlem, at det ikke er os, de smaa Lande, der skal møde dette Folkenes Forbund uden Haab. Og det er rigtigt. Har vi noget Haab, maa det være af en Dannelses side. Men lad os paa den anden Side heller ikke falde ned i næsegrus Beundring overfor det. Lad os ikke blive hysteriske, naar der er Tale om at øve Kritik. Jeg tror, at der netop af Velvillie for Tanken om Folkenes Forbund er øvet for lidt Kritik overfor det. Jeg bryder mig ikke om at tilbageholde, hvad der efter min Mening er Grundskaden ved det, nemlig at man ikke blev staaende ved det, som dog var svært nok at gennemføre, et europæisk Folkenes Forbund og et amerikansk og Institutioner mellem disse, der kunde gøre Samarbejdet muligt. Man vilde favne den hele Verden;

og som det saa let gaar i saadanne Tilfælde, kom man til at staa med slet ingenting tilbage i Favnen. Mellem den asiatiske Halvdel og den europæisk-amerikanske er der en uløselig, paa selve Naturforholdene beroende økonomisk Modsætning, som gør, at Folkenes Forbund efter min Mening aldrig vil blive, hvad det ellers kunde blive for Verden, hvis det ogsaa skal tage den anden Halvdel af Verden med. Og min Overbevisning med Hensyn til Folkenes Forbund er denne, at enten begrænser det sin Opgave til den amerikansk-europæiske Kulturkreds og den amerikansk-europæiske Økonomikreds, eller ogsaa vil det gaa det som den hellige Alliance eller lignende Dannelser i Fortiden, som glimrer en Tid og derefter gaar blege og uden Virkning ned bag Horisonten.

Til Slutning kan jeg dog ikke tilbageholde et Ord overfor det ærede Medlem Hr. Sundbos Udtalelse om Fabrikkerne. Naturligvis er der sløje Fabrikker, det er klart, ligesom der er sløje Arbejdere; i det hele taget tror jeg nu ikke paa, at der er nogen udpræget Forskel mellem Klasserne. Men hvis der blot er Skygge af Retfærdighed i det ærede Medlem, maa han dog erkende, at vi her i Landet har en Række industrielle Fabrikker, der er Folk af allerførste Klasse i Retning af Initiativ, af Dispositionsevne, af Organisationsevne. Det var jo let at nævne Navne, men jeg har ikke Lyst til at gøre det herfra, men det ærede Medlem kan jo dog ikke være i Tvivl derom. Og disse Fabrikker er det jo netop, som udfører den Funktion, vi har Brug for her i Landet, nemlig den at skaffe tilstrækkeligt Arbejde til, at Arbejderne kan eksistere, at de mange Mennesker, som er kommet til her i Landet siden den Tid, da Landet kunde eksistere paa sit Landbrug alene, kan leve og kan leve menneskeværdigt. Det er i mere end een Forstand ikke rigtigt at kaste et saadant Odium paa en hel Stand, en Stand, der udøver en saa ganske overordentlig vigtig Funktion, som Industrien gør i dette Øjeblik. For hvis den forsvandt, hvis vi stod med et Danmark, som skulde leve udelukkende paa Landbruget, saa maatte vi staa, som vi stod i 1860, saa maatte vi staa i hvert Fald med kun Halvdelen af Indbyggerne. Og saa spørger jeg: Hvem er det, som det ærede Medlem vil vise ud,